

סיפורים נפלאים אחרי קדושים

הזו התדרדרה, כל המצוות והמנהגים נשכחו, ומה נשאר? המנהג לבחוש בסיר. איש העסקים שאל את המשפחה מה פשר המנהג הזה והם לא ידעו לענות לו. מהמסורת נשאר רק הבחישות בסיר...

בתשעת הימים נוהגים מנהגי אבילות: בחלק מהעדות נוהגים לא להתרחץ בימים אלו, לא אוכלים בשר, ומה נשאר לנו מהאבילות? נוהגים מנהגי אבילות, אבל במה מתבטאת האבילות על החורבן? נשאר לנו רק ה"בחישות" בסיר: לכל מנהגי האבילות יש "פתרונות", אם לא בשרי - אז "מן הצומח", אם לא יין - אז בירה. אבל האם יש אבילות אמיתית? "קדושים תהיו" האם יודעים אנו קדושה אמיתית מהי? (מפי הגאון רבי בן ציון פלמן ז"ל)

"ואת שבתותי תשמורו" (יט, ג)

עובדא נאה סיפר הגה"צ רבי יצחק שלמה אונגער זצוק"ל (מובא ב'רשומים בשמך'): בנו של רבינו החת"ס לימים הגה"ק אב"ד קראקא רבי שמעון סופר זצ"ל בהגיע לבית המדרש בעת תחילת כהונתו בקראקא, עלה על הבימה המוגבהת שאצל ארון הקודש, פתח פיו ואמר: 'מורי ורבותי! קודם שאתחיל בדברי הדרשה, אספר לכם מעשה רב, שאומר דרשני. הנה לבטח הגיע לאזנכם שמעו של אבי, מרנא ורבנא ה'חתם סופר' אב"ד זי"ע. בחור אחד מתלמידי ישיבתו, בן למשפחה מנכבדי העיר, הקדיח תבשילו ל"ע, ונהג שלא בדרך התורה. הגם שאבי הקדוש זי"ע לא אבה לשלוח אף תלמיד מן הישיבה, אך אותו תלמיד לא הותיר בידיו ברירה, באשר התנהגותו חייבה את שילווחו.

בתחילה עורר הדבר מהומה גדולה, עקב פגם משפחה, אך עם הזמן שקטה המריבה, ובסופו של דבר עזב אותו התלמיד את הישיבה ואת העיר פרעשבורג, הרחיק נדוד וירד מטה מטה עד הדיוטא התחתונה. לאחר זמן נשא אשה, וחזר לעיר אבותיו פרעשבורג, והיה מחלל את השבת הקדושה בפרהסיא ולעין כל, ואף פתח חנותו בריש-גלי בעיצומו של יום השבת קודש.

כאשר הופיעו עדים נאמנים לפני אבי הק' וסיפרו לו את רוע מעלליו של זה אשר חנותו פתוחה בשבת בפרהסיא, שלח אבי הק' את אחי הגדול רבי שמואל וואלף (ה'כתב סופר') להעיד ולהתרות בו שינעל את חנותו בימים המקודשים, שבתות וימים טובים - ואם יפרוץ גדר, ידע בנפשו שהוא משחק באש ולא יינקה.

אחי עשה את שליחותו כמצווה עליו, בא לפני אותו פוקר ומסר לו את דברי אבי הק' והתראתו. אבל אותו רשע לא התרגש במיוחד למשמע הדברים, תפסו בידיו הטמאות, והשליכו חוצה בשאט נפש.

בשבת הבאה, באו שוב לאבי הק' ה'חתם סופר', וסיפרו לו על אותו בן בליעל שעודנו עומד במריו, וחנותו עודנה פתוחה גם בשבת זו. שלח אליו אבי זי"ע בשנית את אחי, להעיד בו פעם נוספת שיסגור את חנותו, ולהזהירו כי הוא משחק באש.

"וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ה' וימותו" (טז, א)

למה נסמכה מיתת שני בני אהרן לפרשת יום הכיפורים, ללמדך שמיתת הצדיקים מכפרת כיום הכיפורים (פס"ז אחרי טז, ב). חז"ל אומרים כי בשעת פטירתו של רבינו הקדוש נפלה פתקה מן השמים ועליה כתוב, כי כל מי שהיה באשכבתיה דרבי מזומן לחיי העולם הבא. ומאחר שכל מיתת צדיק מכפרת, מדוע דוקא בהלוויית רבי הובטחו לחיי עולם הבא?

תירוץ מקורי על כך אמר הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור: ידועה היא מחלוקתם של רבי וחכמים, אם יום הכיפורים מכפר בין לשבים בתשובה ובין לשאינם שבים - כדעת רבי, או שמכפר רק לשבים בלבד - כדברי חכמים. לפי זה כיון שמיתת צדיקים הושוותה ליום הכיפורים, לעניו הכפרה, ודאי נחלקו רבי וחכמים גם בזו, שלחכמים אינה מכפרת אלא למי שבא לשמוע ההספד ומתעורר לתשובה, ואילו לדעת רבי מכפרת אף אם באו רק לחלוק כבוד לצדיק, ואינם שבים בתשובה בפועל.

להלכה הרי כלל נקוט הוא בידיו, הלכה כרבי מחבירו ולא מחבריו, וכיון שחכמים חולקים עליו נפסקה הלכה כמותם. לכן במיתת שאר הצדיקים, לא נתכפרו כל המשתתפים בהלווייתם, אלא רק אלו שהתעוררו ושובו בתשובה, כהכרעת ההלכה. אבל בפטירת רבינו הקדוש עצמו, פסקו משמים לכבודו, כשיטתו, וירדה פתקה מן השמים לאמור כי כל מי שהשתתף בהלווייתו, גם אותם שלא נתעוררו לתשובה, "מזומן לחיי העולם הבא", כי כבר נתכפרו על כל חטאייהם, ואם לא ישובו לחטוא מובטח להם עולם הבא. (להתעדן באהבתך)

"קדשים תהיו כי קדוש אני ה'" (יט, ב)

"אמר הקב"ה לישראל: הואיל והקדשתי אתכם לשמי, עד שלא בראתי העולם, לפיכך היו קדושים כשם שאני קדוש" (ילקוט שמעוני)

מסופר על איש עסקים שבאחד ממסעיו "נתקע" בשדה תעופה של ספרד. היה זה ערב יום הכיפורים. הוא התקשר לחבר וביקש ממנו שיארגן לו משפחה שיארחו אותו ביום הקדוש - יום הכיפורים. לאחר מס' דקות התקשר החבר ואמר לו שהוא מזומן לקרובי משפחתו.

היתה זו משפחה לא דתית. בשעות שם במשך היום, שם לב לתופעה מוזרה מאד במשפחה הזאת: כל שעה וחצי, אחד מבני המשפחה היה ניגש לסיר שעל הגז ומגיס ומערבב את תכולתו. משחזר לביתו היה חדור רצון להבין את פשר המנהג המוזר. חקר איש העסקים את התופעה, והתברר לו שאותה משפחה גרה בספרד הם צאצאי צאצאים של האנוסים. אותם אנוסים היו יהודים דתיים ופחדו שיגלו את יהדותם, ולכן, כשהגויים היו

באים ובודקים ביום כיפורים אם שומרים את קדושתו, היו האנוסים מניחים סיר על האש ועשו עצמם כאילו הם מבשלים. במשך הדורות נשכחה המסורת והמשפחה

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים אחרי קדושים

בהמלצה נלהבת ופטר אותו לדרכו...

סיפור מופלא ומדהים זה, הממחיש עד לאיזה דרגה מסוגל להגיע אדם שמתקן את מידותיו, אינו אופייני רק לרבי ישראל סלנטר. אחד מסימני ההיכר המובהקים של כל אחד מגדולי ישראל האמיתיים, בדורנו ובדורות העבר, היו מידותיהם הטובות ויכולתם המופלאה למשול ברוחם ולהתגבר על כל נטיה של כעס או מדה רעה אחרת.

לא בקלות תיקנו גדולי ישראל את מידותיהם. רבי ישראל סלנטר עצמו העיד כי: "קל יותר לסיים את כל הש"ס (ששה סדרי משנה הכוללים את כל התלמוד הבבלי המונה יותר מ-2,700 דפים), מאשר לתקן מידה אחת". (יגל ליבי)

"ואבדיל אתכם מן העמים להיות ליי" (כ, כו)

מסופר על צייד שבאחד ממסעיו עבר בכפר קטן וראה שם לול תרנגולים. לתדהמתו, ראה בתוך הלול נשר ענק. הצייד התפלא מאד למראה נשר גדול כלול תרנגולים, הרי נשר מקומו בשחקים! שאל הצייד את האיכר לפרש הדבר, והאיכר סיפר לו כי לפני כמה שנים הוא מצא אפרוח שחור זרוק על הארץ, והיות שהוא לא היה מבין גדול בעופות, הוא לא ידע שהאפרוח הוא גוזל של נשר.

לכן, לקח אותו והניח אותו כלול התרנגולים. הגוזל הרך גדל והתפתח, והתברר שהוא נשר, אבל מכיון שגדל בין תרנגולים, נהג בדיוק כמותם. הוא מעולם לא ניסה לעוף. הוא נשאר כלול והתנהג כמו דיירי הלול.

הצייד שראה זאת הצטער מאד על גורלו של הנשר שמקומו בשמים. הנשר הוא מלך העופות, הוא עף גבוה כל כך, ועד שכנפיו אינן מתחילות להשרף מהשמש, אינו יורד למטה. נשר זה, שביכולתו לנסוק לשחקים, מקרקר כתרנגול ואוסף זרעונים. ניגש הצייד לכפרי ושאל אותו אם הוא מסכים למכור לו את ה"תרנגולת השחורה". הסכים הכפרי בשמחה, שקל אותה וקבע את מחירה.

קנה הצייד את הנשר תמורת מס' שקלים בודדים ולקח אותו איתו. גם כעת, משיצא הנשר אל מחוץ ללול, לא ניסה כלל לעוף. למחרת לקח הצייד את הנשר להר גבוה וקרא אליו: "אינך תרנגול! אתה נשר! אתה מלך העופות!" ודחף את הנשר לעבר תהום.

ברגע הראשון נבהל הנשר, אבל מחוסר ברירה פרש כנפיים והחל לעוף.

כך עשה הצייד גם למחרת וביום השלישי עד שהנשר למד לעוף כמו כל הנשרים.

אנו צוחקים על הנשר, ומה בנוגע אלינו? אנו בניו של מלך מלכי המלכים, הקב"ה! בני מלכים אינם מתעסקים בשטויות. בני מלכים אינם נמצאים כלול התרנגולים! איננו תרנגולים, אנו נשרים! אנו העם הנבחר! הקב"ה בחר בנו מכל העמים ונתן לנו ספר "הוראות יצרן" - את התורה הקדושה.

"ואבדיל אתכם..." אשר בחר בנו מכל העמים...

אך אותו זד יהיר חזר על מעשהו כבראשונה, לעג לדבריו והשליכו החוצה גם הפעם. אלא שבפעם הזאת הגדיל לעשות, והזהיר את אחי לבל יהין שוב אליו עוד, כי בפעם הבאה יכבדהו בסטירה עזה על פניו.

לשבת הבאה, בפתחו שוב את חנותו, שלח אבי זי"ע אותי, יחד עם אחי הגדול, אל אותו נבל, להזהירו בפעם האחרונה על קדושת השבת ולהתרות בו שישגור את חנותו, בהוסיפו: 'והיה אם ירהיב רשע זה להרים את ידו על אחד מכם, תכווננו בשם הקדוש שהנני מוסר לכם, ואז דמו בו מות יומת, וכל העם ישמעו וייראו'.

הלכנו כדבר אבינו, באנו לאותו רשע ששנה ופירש, התייצבנו לפניו, והתרינו בו - והוא שמר הבטחתו וסטר בכף ידו המגושמת על פניו הקדושות של אחי רבי שמואל וואלף. אזי יצאנו אל מחוץ לדלת חנותו של מנוול זה, וכיוננו באותו השם שמסר לנו אבינו הקדוש, ואותו מחלל שבת עז פנים לא הוציא שבתו זו, ולא יצא מחנותו בפעם הזו כי אם פגר מות. ("ספרא דמלכא" מאת הרה"ג מהרש"צ גנץ).

"לא תקם ולא תטר" (יט, יח)

"לך מכאן! הסתלק מהקרן הזה!", הצעקות הנזעמות שהדהדו בקרון הרכבת העושה את דרכו לווילנה עוררו את רבי ישראל סלנטר מהמחשבות בהם היה שקוע. הוא העיף מבט חטוף סביבו והופתע לגלות כי הוא עצמו מהווה את מושא ההתקפה. אדם צעיר עמד מולו וצעק: "סגור את החלון! אתה לא רואה שהדבר מפריע לכל יתר הנוסעים". נבוך ונכלם מיהר ר' ישראל סלנטר, ממנהיגי המפורסמים של יהדות ליטא ומחולל תנועת המוסר, לסגור את החלון, אך הדבר לא הרגיע את הברנש גס הרוח שהמשיך להתנפל עליו בצעקות וכינויי גנאי. רק בכניסה לתחנת הרכבת של וילנה, למראה ההמון הרב שהתכנס על הרציף, כדי לקבל את פני האורח הנכבד קלט הצעיר חמום המוח כי הזקן אותו העליב והתקיף במהלך הנסיעה לא היה אלא הרב סלנטר המפורסם בכבודו ובעצמו.

למחרת היום מיהר הצעיר לבית בו התארח הרב סלנטר והתנצל עמוקות על התנהגותו הגסה. "ימחל לי כבוד הרב, אך טרוד הייתי בדברים המעיקים עלי ועל כן נהגתי בקוצר רוח ובחוסר סובלנות..."

"תנוח דעתך", השיב לו ר' ישראל בעודו לוחץ את ידו בחמימות. "תכף ומיד הבנתי כי רוחך סוערת ודנתי אותך לכף זכות, לרגע לא היה בליבי שום כפידה על מה שאירע..."

הצעיר פנה לעבר דלת היציאה, אלא שאז התנער רבי ישראל בבת-אחת והניח יד על כתפו. "אמור נא לי, מהו הדבר שכה הטריד אותך במהלך נסיעתך לווילנה..."

"אני מתכנן לעבוד כשוחט" השיב לו הלה. "לווילנה הגעתי כדי לאסוף המלצות מרבנים ידועי שם כי ניתן לסמוך על שחיתות". בו במקום בחן הרב סלנטר את ידיעותיו של הצעיר, ומשנכח לדעת שיש לו הרבה מה לשפר קבע איתו סדר לימוד משותף פעם בשבוע עד שהלכות השחיתה היו נהירות וברורות לו לחלוטין, או אז צייד אותו